

Agenda QA-team ROSA

Dinsdag 2 december, 10:00-12:00

1. **Opening, mededelingen, verslag en acties** – 10 minuten
 - Verslag van 24 september 2025
2. **Aangepaste opzet en inhoud drivers en doelen** – 20 minuten (Remco en Brian)
3. **Onderwijssemantiek** – 30 minuten (Brian)
 - A. Update ROSA begrippenkader omzetten naar NL-SSB
 - B. Herziene begrippen nav harmonisatie met ROSA Basisbegrippen
 - C. Afspraken met vertegenwoordigers Lexicon
4. **Aanpak voor uitwerken ontwerpgebied governance** (Joeri) – 30 minuten
5. **Werkvoorraadoverzicht en prioritering** – 15 minuten
6. **Rondvraag en afsluiting** – 15 minuten
 - Planning voor 2026

1. Opening, mededelingen, verslag en acties

Verslag is bijgevoegd. Op- en aanmerkingen welkom, die verwerken we nog om daarna het verslag als definitief te publiceren op Edustandaard.nl.

Openstaande acties:

Architectuurladers:

- Aanpak voor ROSA-scans definiëren die rekening houdt met de iteraties van de ontwerpgebieden en andere architectuurladers (Joeri en Remco).

Viewpoints:

- Uitwerken van expliciete viewpoint-specificaties voor de modellen van de IV-domeinen. (Remco, Joeri).

Ketenprocessen:

- Onderzoeken of “Deelnemerbegeleiding” een aparte context is die we in de ROSA moeten gaan opnemen en wat daar dan onder verstaan wordt.

2. Aangepaste opzet en inhoud drivers en doelen

Zie Epic 001-e - Uitwerken architectuurladers: drivers en doelen

(<https://rosa.wikixl.nl/index.php/Werkvoorraadoverzicht>)

Vorige keer is de nieuwe opzet van de drivers en doel in de ROSA uitgebreid besproken en zijn de voorgenomen aanpassingen beoordeeld en akkoord bevonden. De Architectuurraad heeft dit advies overgenomen.

Op basis daarvan is de nieuwe opzet in de ROSA uitgewerkt. In het kort zijn dat de volgende acties geweest:

1. Nieuwe drivers zijn toegevoegd en enkele bestaande zijn geschrapt. Ook zijn er vanuit de AR nog een aantal drivers aan toegevoegd.

2. Doelen zijn omgedoopt tot kwaliteitsdoelen en de beschrijvingen en toelichtingen zijn aangepast. NB We volgen daarbij de NORA die ook over kwaliteitsdoelen spreekt. De NORA kwaliteitsdoelen zijn aangevuld met van de WaardenWijzer Onderwijs afgeleide kwaliteitsdoelen.
3. De kwaliteitsdoelen zijn gegroepeerd onder zogeheten kernwaarden. Ook die zijn van de NORA afgeleid en aangevuld met de 3 kernwaarden uit de WaardenWijzer. NB kernwaarden en de daaronder vallende kwaliteitsdoelen beschouwen we als de publieke waarden van het onderwijs
4. Er zijn nieuwe views gemaakt van:
 - a. Alle kernwaarden en hun kwaliteitsdoelen.
 - i. <https://rosa.wikixl.nl/index.php/Id-06bd2f7532904dcb88a9e80a62052896>
 - ii. Ook getoond op de pagina https://rosa.wikixl.nl/index.php/Drivers_en_doelen
 - b. Alle drivers.
 - i. <https://rosa.wikixl.nl/index.php/Id-0e5415fd69af485b89d8842349883b20>
 - ii. Informatie over de drivers wordt in tabelvorm getoond op de pagina https://rosa.wikixl.nl/index.php/Drivers_en_doelen
 - c. Een view per driver met de relatie naar de relevante kernwaarden/kwaliteitsdoelen
 - i. Zichtbaar bij het doorklikken op een individuele driver, bijvoorbeeld
 - ii. <https://rosa.wikixl.nl/index.php/Id-50fa154c6f754716940030586bc1de41>
 - d. Een view per kernwaarde en de daaronder vallende kwaliteitsdoelen naar de relevante drivers.
 - i. Zichtbaar bij het doorklikken op een individuele kernwaarde, bijvoorbeeld
 - ii. <https://rosa.wikixl.nl/index.php/Id-10b5ad71f88a418f85d7364f1a3cb6c9>
 - e. De teksten die nu op de wiki-pagina staan zijn aangepast op het bovenstaande.
 - i. Zie https://rosa.wikixl.nl/index.php/Drivers_en_doelen

Gevraagde reactie in QA-team:

- Zijn de voorgestelde wijzigingen goed verwerkt in de ROSA?
- Zijn er suggesties voor aanpassingen in de navigatie, de structuur die nu gehanteerd is en/of de inhoud?

3. Onderwijssemantiek

Zie voor overzicht: <https://rosa.wikixl.nl/index.php/Onderwijssemantiek>

Mededeling:

De AR is akkoord gegaan met het omdopen van het redactieteam ROSA Begrippenkader tot Werkgroep Onderwijssemantiek. Formeel moet de Standaardisatieraad dat nog bekrachtigen, maar we gaan die naam vanaf nu wel bezigen en doorvoeren in de verschillende uitingen.

Onderwerpen:

- A. Update voortgang ROSA begrippenkader omzetten naar NL-SSB
- B. Herziene begrippen nav harmonisatie met ROSA Basisbegrippen
- C. Afspraken met vertegenwoordigers Lexicon

Ad A – Update voortgang ROSA begrippenkader omzetten naar NL-SSB

Het huidige ROSA Begrippenkader is qua structuur omgezet naar de overheidsstandaard NL-SBB. Je kunt dit zien op <https://rosa-begrippenkader.wikixl.nl/index.php/Hoofdpagina> wat de omgeving is van de begrippeneditor die we hiervoor in gebruik hebben genomen. Het is work-in-progress waar het Redactieteam nu mee bezig is. Deze omgeving is ook niet bedoeld voor publicatie, maar voor beheerders. De uiteindelijke publicatie zal in de ROSA wiki zelf gebeuren alsmede ook op Onderwijsbegrippen.nl (<https://onderwijsbegrippen.nl/nl/>) dat draait op het BegrippenXL platform, <https://www.begrippenxl.nl/nl/>. NB dit platform gaat de NL-SBB structuur ook hanteren in de weergave. Het NORA Begrippenkader wordt ook reeds vanuit een NL-SBB-editor ontsloten via dit platform. Als het goed is, zal de publicatie van het begrippenkader conform NL-SBB vanaf 5 december in de ROSA wiki zichtbaar zijn op de 2 manieren die we nu ook hebben (nl. alfabetisch en via zoeken/filteren). Publicatie naar BegrippenXL/Onderwijsbegrippen.nl moet daar vlak op volgen.

Aanpassing van de structuur die we tot nu toe hanteerden voor de begrippen naar NL-SBB is dan wel een aanpassing van de begripsbeschrijving maar inhoudelijk veranderen die niet drastisch hierdoor. De verschillen zitten vooral in het hanteren van andere namen voor de velden, een rijkere manier om relaties te kunnen leggen binnen het begrippenkader als ook met begrippen uit andere begrippenkaders en meer detaillering in de bronvermelding. We zijn van mening dat we geen aparte reviewronde en vaststelling hiervoor nodig hebben (het gaat al gauw om meer dan 300 begrippen) behalve dan dat we als werkgroep nauwgezet moeten controleren of de omzetting goed gegaan is. Sowieso moet per begrip handmatig een extra editing-slag gedaan worden (bestaande relaties kunnen nl. niet automatisch worden omgezet) waarin we die controle zullen uitvoeren.

Ad B - Herziene begrippen nav harmonisatie met ROSA Basisbegrippen

Het onder A genoemde work-in-progress omvatte onder meer een aanpassing (van de definitie, toelichting en andere attributen) van een groot aantal begrippen in het ROSA begrippenkader om die volledig in lijn te brengen met de Basisbegrippen uit het NORA Begrippenkader (<https://www.begrippenxl.nl/nora/nl/>). De uitkomst van deze aanpassing is reeds via de schermen van de begrippeneditor zichtbaar, het gaat om ruim 140 begrippen. Omdat je dan per begrip dit zou moeten nalopen hebben we ook in het document *NORA-harmonisatie ROSA Begrippenkader v0.2* de belangrijkste wijzigingen leesbaar onder elkaar gezet.

Van belang is dat we niet alleen de ongeveer 30 NORA basisbegrippen die we al hadden in de ROSA hebben aangepast, maar ook ongeveer 30 nieuwe NORA basisbegrippen hebben toegevoegd, die we relevant voor het onderwijs achtten. In principe hebben we die begrippen en hun velden 1-op-1 overgenomen (adoptie), behalve dan de specifieke velden die voor beheer van het ROSA begrippenkader gelden (wijzigingsnotities, statussen etc.). Daarnaast zijn er ook andere begrippen die we in de ROSA hanteren aangepast omdat die de basisbegrippen in de definitie gebruikten. We hebben die in lijn daarmee gebracht zodat we meer consistentie hebben verkregen.

Het gaat dus om begrippen die al eerder waren vastgesteld maar die nu door deze actie opnieuw voorgesteld worden (status *herzien en opnieuw voorgesteld*).

Naast de Basisbegrippen gaat het NORA Begrippenkader ook begrippenkaders bevatten over Identiteiten en toegang (IAM), Gegevensuitwisseling, Gegevensmanagement etc. Als die zijn vastgesteld en toegevoegd aan het NORA Begrippenkader gaan we de ROSA Begrippen daarop aanpassen.

Ad C – Afspraken met vertegenwoordigers Lexicon

Op 25 november hebben vertegenwoordigers van de werkgroep Onderwijssemantiek (Maarten en Brian) een meeting gehad met vertegenwoordigers van het zogeheten Lexicon (o.a. met Pien Walraven,

Vera Kamphuis) om te verkennen hoe we onze krachten kunnen bundelen. Dat heeft geleid tot de volgende afspraken en vervolgstappen:

- We gaan elkaars conceptuele modellen vergelijken en kijken of we die op elkaar kunnen laten aansluiten.
- We gaan bepalen of de bij het Lexicon zogeheten archetypes zich ook lenen om als begrip te worden opgenomen in het ROSA Begrippenkader.

Gevraagde reactie in QA-team:

- Kan het QA-team ermee instemmen dat een extra reviewronde niet nodig is voor begrippen die alleen maar omgezet zijn naar de NL-SBB structuur.
- Kunnen de 140 begrippen die qua voorkeursterm, definitie en/of toelichting zijn aangepast vastgesteld worden in de AR? Als er wijzigingen vanuit het QA-team gewenst zijn kunnen we die nog doorvoeren. NB wijzigingen die het QA-team wil en die betrekking hebben op een definitie in de NORA, zullen via het wijzigingsproces worden ingebracht bij de NORA. Als die de wijziging niet accepteren dan kunnen we besluiten om voor het onderwijs af te wijken (of niet).

4. Aanpak voor uitwerken ontwerpgebied governance

Zie memo: Voorstel voor doorontwikkeling ROSA ontwerpgebied governance

https://rosa.wikixl.nl/index.php/Ontwerpgebied_Governance

Epic 001-d: Uitwerken architectuurladers: ontwerpgebied Governance

(<https://rosa.wikixl.nl/index.php/Werkvoorraadoverzicht>)

De totstandkoming van het huidige uitwerking van het Ontwerpgebied Governance in de ROSA hangt samen met de komst van RIO. Toen heeft de Architectuurraad zelf architectuurladers opgesteld voor governance. Later is er een start gemaakt met meer naar buiten te kijken voor laders om dit ontwerpgebied aan te vullen met inzichten rondom publieke regie. Het voorstel in het bijgevoegde memo zet deze trend voort door naar buiten te kijken en nog beter aan te sluiten bij landelijke en Europese standaarden voor het inrichten van stelsel-governance en daarmee het ontwerpgebied dusdanig af te ronden dat het vastgesteld kan worden in de AR.

Gevraagde reactie in QA-team:

- Een inhoudelijke reactie op dit voorstel en de voorgestelde richting.
- Advies aan de AR ten aanzien van go/no go

Voor het bepalen van de stappen die we moeten ondernemen en wie daar bij betrokken kan worden zullen dit verder uitwerken in een verdiepend voorstel.

5. Werkvoorraadoverzicht

Het werkvoorraadoverzicht staat op <https://rosa.wikixl.nl/index.php/Werkvoorraadoverzicht>.

Zo aan het einde van het jaar willen we wat langer stilstaan bij de werkvoorraad en de prioritering ervan. We constateren dat de lijst van epics ook in het afgelopen jaar weer is gekrompen omdat we veel klussen (voldoende) hebben afgerond.

Het werk aan de architectuurladers (met name de ontwerpgebieden en architectuurprincipes) en aan de IV-domeinen is een langlopende klus maar ook daar zijn een aantal onderdelen nu zodanig klaar dat

ze zijn vastgesteld. Voor de resterende epics die deze onderwerpen raken is een herprioritering gewenst.

Bij de stukken van de meeting is een excel-sheet toegevoegd waarin elk QA-team lid (van tevoren liefst) kan aangeven welke prioritering die zou willen hebben. Niet alles kan de hoogste prioritering (1) hebben. Gevraagd wordt om de prioritering als volgt in te vullen:

- Voor de groepjes van epics de daarin voorkomende epics prioriteren met 1 t/m 5 (1 is hoogste prioriteit), waarbij een prio maar 1 keer mag worden toegekend (dus niet alles een 1).

Uiteraard is dit geen exacte wetenschap, maar het geeft het beheerteam wel een richtlijn welke capaciteit waarvoor moet worden ingezet en in welke omvang.

Uiteraard kunnen er nieuwe epics worden ingebracht door het QA-team.

6. Rondvraag en afsluiting

Volgend jaar is voor de Architectuurraad besloten om 6 sessies te houden van 2 uur.

- Donderdag 5 februari (10:00 - 12:00)
- Dinsdag 14 april (10:00 - 12:00)
- Donderdag 28 mei (10:00 - 12:00)
- Donderdag 3 september (10:00 - 12:00)
- Dinsdag 13 oktober (10:00 - 12:00)
- Dinsdag 17 november (10:00 - 12:00)

De bijeenkomsten van het QA-team zitten idealiter ongeveer 2 weken voor elke AR-bijeenkomst. Omdat we nu al in december bij elkaar zijn gekomen en we geen grote veranderingen meer hebben gepland tussen nu en 5 februari, stellen we voor om voor 2026 5 QA-team-bijeenkomsten te plannen op de dinsdagochtend (10-12). Dus dat wordt dan:

- Dinsdag 31 maart (10:00 - 12:00)
- Dinsdag 12 mei (10:00 - 12:00)
- Dinsdag 18 augustus (10:00 - 12:00) (of al in juli als dat beter qua vakanties uitkomt)
- Dinsdag 29 september (10:00 - 12:00)
- Dinsdag 3 november (10:00 - 12:00)